

AIKA: Tiistai 25.2.2025 klo 12.00-14.00

PAIKKA: Sähköinen Teams-työskentelyalusta. Teams-kutsu lähetetään erikseen.

Osallistujat:

jäsenet:

Kummola Kalervo, pj.

Kouhia Raimo, 1. vpj.

Kolehmainen Toni, 2. vpj

Dündar-Järvinen Aila

Jaakko Mustakallio

Nyman Anne

Pispala Kristiina

Porttikivi Ilkka

Raevaara Aarne

Repo Sirpa

Rokosa Inna

Viljanen Jussi

Österberg Pauliina

varajäsenet:

Järvenpää Elina

Mari Orell

Leppänen Aki

Markkanen Jouni

Järvisalo Vilma

Tuominen Jari

Salo Tanja

Hiitti Antti

Kaleva Lassi

Virkkunen Katri

Liimola Anne

Koppanen Matti

Päivänen Maria

Muut osallistujat:

Nurminen Päivi

Palosaari Saija

Yli-Rajala Juha

Lehrbäck Minna

seutujohtaja, esittelijä, TKS

hallintopäällikkö, sihteeri, TKS

kuntajohtajakokouksen pj., Tampere

seutuassistentti/tiedottaja, TKS

Kutsuttu kokoukseen:

Kummila Anna

Kauppinen Eero

Periviita Mika

asuntopäällikkö, TKS, § 23–24

liikennejärjestelmäpäällikkö § 25-26

joukkoliikennejohtaja, Tampere § 25

Kalervo Kummola
puheenjohtaja

Saija Palosaari
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Paikka ja aika

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ____/____2025

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Dündar-Järvinen Aila

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

Paikka ja aika

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän toimisto

____/____2025

Todistaa

Saija Palosaari

Käsiteltävät asiat:

18 § KOKOUKSEN AVAUS	4
19 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	4
20 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA	5
21 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEEN	6
22 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT	7
23 § KOHTUUHINTAISEN ASUMISEN TULEVAISUUS, KATSAUS SELVITYKSIIN	9
24 § KOHTUUHINTAISEN ASUMISEN TAVOITTEET JA SEURANTA KAUPUNKISEUDULLA	11
25 § RAIDEREFORMIN TILANNEKATSAUS	13
26 § LAUSUNTO VALTAKUNNALLISESTA LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMASTA 2026-2037	16
27 § KUNTYHTYMÄN PERUSSOPIMUKSEN MUUTOS	20
28 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT	22
29 § SEURAAVAT KOKOUKSET	23
30 § MUUT ASIAT	23
32 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	23

18 § KOKOUKSEN AVAUS

12.00

Puheenjohtaja avaa kokouksen.

19 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

12.00–12.10

Seutuhallitus 25.2.2025

Päätösehdotus.

Puheenjohtaja Kummola:

Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi.

Todetaan kokous päätösvaltaiseksi.

Päätös.

Perustelut.

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsu on lähetettävä viimeistään 7 päivää ennen kokousta. Esityslista lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä. Kokouskutsu lähetetään toimitelimen päättämällä tavalla jäsenille, henkilökohtaisille varajäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus ko. kokouksessa.

Seutuhallitus ja muut toimitelimet ovat päätösvaltaisia, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kokouksen esityslista on toimitettu sähköisesti 18.2.2025

20 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA

12.00–12.10

Seutuhallitus 25.2.2025

Päätösehdotus.

Puheenjohtaja Kummola:

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa on Aila Dünder-Järvinen.

Pöytäkirja tarkastetaan ja allekirjoitetaan sähköisessä allekirjoitusjärjestelmässä.

Päätös.

Perustelut:

Pöytäkirjan laatii puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Pöytäkirjantarkastaja on valittu aakkosjärjestyksessä seutuhallituksen varsinaisten jäsenten joukosta.

Kuntayhtymällä on käytössä sähköinen, vahvaan tunnistukseen perustuvan allekirjoituspalvelu, jolla pöytäkirjat tarkastetaan ja allekirjoitetaan.

21 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

12.00–12.10

Esityslista on toimitettu sähköisesti 18.2.2025.

Päätösehdotus.

Seutuhallitus 25.2.2025

Puheenjohtaja Kummola:

Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös.

22 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT
12.00–12.10

Seutuhallituksen edellisen kokouksen 29.1.2025 toimeenpano

ASIA	TOIMEENPANO
Kaupunkiseudun keskustabarometri	Keskustabarometri 2024 -raportti lähetetty jäsenkuntiin hyödynnettäväksi.
Energian tilannekuva, lähetekeskustelu	Seutuhallituksen näkemykset huomioidaan energian tilannekuvan laatimisessa.
Kansallisen kiertotalouden green deal, seudullisen valmistelun lopettaminen	Kaupunkiseudun valmistelu on lopetettu, jäsenkuntia kannustetaan tekemään omia kuntakohtaisia sitoumuksia, kaupunkiseutu seuraa maakunnallisen sitoumuksen valmistelua.
Sivistystoimialan kehittämisen tiekartat	Tiekarttoja hyödynnetään sivistyspalvelujen seutuyhteistyön ohjauksessa.
Opiskeluhuollon yhteistyön kehittäminen Pirhan ja kuntien välillä	Sivistyspalvelujen työryhmä seuraa opiskeluhuollon tilannetta vuosittain.
Seutuhallituksen varsinaisen jäsenyyden päättyminen	Matti Helimon varsinainen jäsenyys seutuhallituksessa on päättynyt 17.2.2025.
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän seutuhallituksen jäsenten ja varajäsenten vaali	Yhtymäkokous valitsi 18.2.2025 seutuhallituksen varsinaiseksi jäseneksi Jaakko Mustakallion toimikauden 31.7.2025 loppuun asti.
Yhtymäkokouksen koolle kutsuminen	Yhtymäkokous pidettiin 18.2.2025.

Kuntajohtajakokouksen muistio 17.1.
Kuntajohtajakokouksen muistio 31.1.
Seutupäivä 5.6.2025 Lempäälässä

Päätösehdotus.

Seutuhallitus 25.2.2025
Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä asiat tiedoksi.

Päätös.

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari

puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tampereseutu.fi

23 § KOHTUUHINTAISEN ASUMISEN TULEVAISUUS, KATSAUS SELVITYKSIIN

12.10–12.30 (20 min)

	Seutuhallitus 25.2.2025
Päätösehdotus.	Seutujohtaja Nurminen: Seutuhallitus päättää merkitä katsauksen tiedoksi.
Päätös.	
Liitteet.	Asumisen kohtuuhintaisuuden tulevaisuus, Demos
Käsittelyvaiheet.	Asumisen työryhmä (ASTA) 20.1.2025, Maankäyttö ja asuminen työryhmä (MASTO) 22.1.2025, KJK 31.1.2025
Tiedoksi.	
Lisätietoja.	Hallintopäällikkö Saija Palosaari puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tamperenseutu.fi
Perustelut:	Asuntopäällikkö Kummila

Kohtuuhintaisen asumisen selvityksiä

Tampereen kaupunkiseutu osallistui viime vuonna ajatushautomo Demoksen fasilitoimaan kohtuuhintaisen asumisen tulevaisuutta pohtivaan hankkeeseen. Hankkeessa pyrittiin hahmottamaan kohtuuhintaista asumista kokonaisvaltaisesti ja tulevaisuuskenaarioiden kautta.

Kohtuuhintaisen asumisen tulevaisuudesta on tärkeä keskustella, koska keinot kohtuuhintaisen asumisen toteutumiseen vähenevät hallituksen päätösten myötä. Asumisen kohtuuhintaisuus vaatii myös laajempaa näkökulmaa, kun keskustelua pelkästään asumisen tukimuodoista ja niiden tarpeellisuuteen.

Asuntotarjonnan lisäämistä tarjotaan usein keinona vaikuttaa asumisen hintaan. Kestävyystavoitteet asettavat kuitenkin rajat uudisrakentamiselle. Kohtuuhintaista asumista on pystyttävä tulevaisuudessa toteuttamaan mm. vanhaa asuntokantaa ja kiertotaloutta hyödyntäen.

Demos-hankkeessa toteutettiin mm. selvitys, jossa tuotiin esiin kansainvälisiä esimerkkejä, miten asumisen hintaan on vaikutettu eri maissa ja kaupungeissa. Hankkeessa hahmoteltiin myös kolmea vaihtoehtoista tulevaisuutta vuodelle 2050. Ensimmäisessä vaihtoehdoissa kansalaisilla ja

itseohjautuvilla paikallisyhteisöillä on asumisen järjestämisessä vahva rooli, toisessa vaihtoehdossa asuminen nojautuu vahvaan markkinoiden ohjaukseen ja kolmannessa vaihtoehdossa asumisen järjestäminen on julkisen vallan vastuulla.

Hankkeessa ei muodostunut toimijoiden yhteistä selkeää loppulausumaa. Hyviä keskustelunavauksia kuitenkin syntyi mm. lainsäädännön ja sääntelyn uudistamistarpeista, verotuksen, kaavoituksen ja maapolitiikan keinoista vaikuttaa kohtuuhintaisuuteen, uudenaikaisista rahoitusmalleista, ja innovatiivisista ja kestävästä asumisenratkaisuista.

Kohtuuhintaiseen asumiseen liittyviä selvityksiä on tehty myös valtakunnan tasolla: YM:n ja 9 isoimman kaupungin selvitys vuokra- ja omistus-asumisen välimallista, julkaistu 24.9.2024, tekijöinä Matti Kuronen ja Juhana Brotherus sekä YM:n ajankohtaisselvitys asumisoikeusasunnoista, päättyy 28.2.2025.

Lisäksi ympäristöministeriö julkaisi selvityksen 5.2.2025 valtion tukemien asuntojen asukasrakenteesta. Selvitys on osa kolmiosaista selvityskokonaisuutta, jossa tarkastellaan valtion tukeman tuotannon oikeaa kohdentumista pienituloisille kotitalouksille.

Asuminen keskusteluttaa myös Euroopan komissiossa, jossa EU:n asumisasiosta vastaavan komissaarin vastuulla on laatia ensimmäinen Euroopan kohtuuhintaisen asumisen suunnitelma.

Asuntopäällikkö Kummila selostaa asiaa kokouksessa.

24 § KOHTUUHINTAISEN ASUMISEN TAVOITTEET JA SEURANTA KAUPUNKISEUDULLA

12.30–12.50 (20 min)

Seutuhallitus 25.2.2025

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

hyväksyä laskennalliset kuntakohtaiset tuotantotavoitteet kohtuuhintaisen asuntotuotannon seurannan pohjaksi.

Päätös.

Liite.

Käsittelyvaiheet.

Asumisen työryhmä (ASTA) 20.1.2025, Maankäyttö ja asuminen työryhmä (MASTO) 22.1.2025, KJK 31.1.

Tiedoksi.

Jäsenkunnat

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari
puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tamperenseutu.fi

Perustelut.

Asuntopäällikkö Kummila

Kohtuuhintaisen asumisen edistäminen on ollut seutuyhteistyön ydinasioita vuodesta 2010. Tuolloin hyväksyttiin ensimmäinen Tampereen kaupunkiseudun asuntopoliittinen ohjelma. Siinä todettiin mm., että sosiaalinen asuntotuotanto totutetaan yhteisvastuullisesti seudulla ja tuotantotavoitteeksi asetettiin kohtuuhintaisissa vuokra-asunnoissa 22 % ja osaomistus- sekä asumisoikeusasunnoissa 15 % tasoille.

Väestönkasvusta ja kaupungistumisesta aiheutuva kohtuuhintaisen tuotannon tarve on lisännyt teeman painoarvoa seutuyhteistyössä. Myös valtio on edellyttänyt kunnilta aktiivisuutta sosiaalisen asuntotuotannon lisäämiseksi vastineeksi infrarahoituksesta MAL-sopimuksessa. Pyrkimyksenä on edelleen huolehtia pienituloisten asumisen tarjonnasta yhteisvastuullisesti kaupunkiseudun kunnissa.

Ensimmäisen asuntopoliittisen ohjelman jälkeen kohtuuhintaisen asumisen tuotantotavoitteita on linjattu seudun rakennesuunnitelmissa ja edellisissä MAL-sopimuksissa. Seudullinen tavoite on asetettu 25 %:iin.

Tuorein MAL5-sopimus heijastaa valtion asuntopoliitiikan muutoksia, eikä siinä mainita kohtuuhintaisen asuntotuotannon tavoitetta. Sen sijaan sopimuksessa olevat lauseet: *”Seudun kohtuuhintaisen asumisen tavoite ja kuntakohtaiset osuudet on määriteltävä*

rakennesuunnitelmassa. Kohtuuhintaiseksi asuntotuotannoksi luetaan valtion tukema asuntotuotanto sekä kuntakonsernin asuntotuotanto.” alleiviivaavat asian tärkeyttä tälläkin MAL-kaudella.

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon seuranta voidaan jatkaa, siitä huolimatta, että sen tulevaisuus ja ARAn rahoitus on epävarmaa. Seuranta edellyttää tuotantotavoitteiden kuntakohtaista määrittelyä. Seuranta kytketään MAL-sopimuksen seurantaan.

Ehdotus kohtuuhintaisen asuntotuotannon laskennalliseksi kuntakohtaiseksi tuotantotavoitteeksi ja sen seurannan pohjaksi MAL-kaudella 2024–2027 esitetään alla:

Kunta	Kohtuuhintaisen asuntotuotannon osuus	Kohtuuhintaisen asuntotuotannon määrä /MAL-kausi
Kangasala	20 %	230 kpl
Lempäälä	20 %	230 kpl
Nokia	20 %	230 kpl
Orivesi	10 %	13 kpl
Pirkkala	20 %	230 kpl
Tampere	30 %	2211 kpl
Vesilahti	5 %	7 kpl
Ylöjärvi	20 %	230 kpl
Seutu	25 %	3384 kpl

Asuntopäällikkö Kummila selostaa asiaa kokouksessa.

25 § RAIDEREFORMIN TILANNEKATSAUS

12.50–13.15 (25 min)

Päätösehdotus.	Seutuhallitus 25.2.2025 Seutujohtaja Nurminen: Seutuhallitus päättää merkitä tilannekatsauksen tiedoksi.
Päätös.	
Liite.	Selvitys: Henkilöliikenteen raidemarkkinat ja palvelut Suomessa 2030-luvulla, Traficom
Käsittelyvaiheet.	Liikennejärjestelmä työryhmä 19.2.2025, KJK 21.2.2025
Tiedoksi.	
Lisätietoja.	Hallintopäällikkö Saija Palosaari puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tampereenseutu.fi
Perustelut:	<p>Liikennejärjestelmäpäällikkö Kauppinen</p> <p>Lähijunaliikenteen edistäminen osana kaupunkiseudun raideliikennettä on keskeinen osa Rakennesuunnitelman 2040+ toteutumista. Raidereformi on puolestaan Orpon hallitusohjelman keskeisiä uudistuksia, jossa tavoitteena on kilpailuttaa valtion tilaama ostoliikenne ensi kertaa Suomen historiassa. Ostoliikenteeseen kuuluu koko Suomen tuettu junaliikenne lukuun ottamatta HSL-liikennettä. Raidereformia valmistellaan 2020-luvun loppupuoliskolla, ja uudet kilpailutetut liikennekokonaisuudet alkaisivat vuoden 2031 alusta.</p> <p>Raidereformissa on kyse valtakunnallisesta uudistuksesta henkilöjunaliikenteeseen. Traficom on julkaissut raidereformista uuden kattavan valtakunnallisen selvityksen: Henkilöliikenteen raidemarkkinat ja palvelut Suomessa 2030-luvulla (liite). Sen myötä myös hankkeen aikataulu on tarkentunut. Selvitys luo tietopohjaa valtakunnallisesta ostoliikenteestä hyödynnettäväksi päätöksenteossa koskien 2030-luvun henkilöjunaliikenteen palveluiden järjestämistä. Joukkoliikennejohtaja Mika Periviita ja kaupunkiseudun liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru (9/2024 asti) ovat osallistuneet raidereformin valmisteluun kommentoijana.</p> <p>Vuodelle 2025 Traficom ohjelmoinut paljon päätettäviä asioita. Ostoliikenteen osalta asiat liittyvät erityisesti asiakkaille tarjottaviin palvelukokonaisuuksiin, reitteihin, vuorotarjontaan ja käytettävään kalustoon.</p>

Keskeiset ehdotukset raidereformissa Tampereen kaupunkiseudun osalta ovat:

Tampereen alue kuuluu Etelä-Suomen liikenne- ja kilpailukokonaisuuteen, johon kuuluu myös Porin, Turun, Hämeenlinnan, Lahden, Kouvolan ja Kotkan ostoliikenne.

Palvelutarjonnasta on esitetty kolme vaihtoehtoa:

Ve1+, rahoitus kasvaa merkittävästi ja liikenne kehittyy:

- Porin suunta ja (2 h) vuoroväli ennallaan. Raumalle mahdollisesti vaihtoyhteys Kokemäeltä. Mahdollisesti aamulla ja iltapäivällä lisävuoroja.
- M-juna edelleen Nokialta Tampereelle 1 h vuorovälillä, mutta etelän sijaan jatkaisi Tampereelta Orivedelle.
- R-junaliikenne 1 h vuorovälillä Toijalaan ja 2 h vuorovälillä Riihimäelle, josta vaihtoyhteys Helsinkiin.
- Turku-Tampere-välin junaliikenne muuttuu markkinaehtoisesta ostoliikenteeksi.

Ve2, rahoitus kasvaa erittäin merkittävästi ja liikenne kehittyy:

- Porin suunta ja (2 h) vuoroväli ennallaan. Raumalta 2 h vuoroväli.
- M-juna Nokia-Tampere-Orivesi 1 h vuoroväli.
- R-juna 1 h vuorovälillä Riihimäelle ja se jatkaisi Tampereelta myös Ylöjärvelle.
- Lisäksi Lempäälä-Tampere-välille lisälinja, jonka reitistä ja vuorovälistä tulee keskustella vielä tarkemmin.

Ve3, supistuva liikennetarjonta

Käytettävä kalusto Tampereen kaupunkiseudulla olisi esteetöntä, 110 m pitkiä ja soveltuvia myös pitkämatkaiseen matkustamiseen.

Suurimpia epävarmuuksia ja riskejä raidereformissa

Raidereformi tuo suuria mahdollisuuksia lähijunaliikenteen kehittämiseen. Uudistukseen liittyy myös poliittisia epävarmuuksia, koska rahoitustason tulisi kasvaa merkittävästi. Traficomien raportin mukaan nykyinen ostoliikenteen rahoitus, noin 35 miljoonaa euroa vuodessa, ei riitä uudessa mallissa edes nykyisen ostoliikennekokonaisuuden rahoittamiseen.

Pohdittavaksi tulee mm.

- Saadaanko syntymään hintoja laskeva kilpailutus Suomessa? Riittämätön kilpailu nostaa kustannuksia.
- Kuka/ketkä maksavat kasvavat kustannukset? Mikä on kuntien ja kaupunkien valmius rahoittaa ostoliikennettä?
- Miten kustannukset jaetaan kilpailuttavien osuuksien kanssa? Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenne on selkeä, mutta esimerkiksi Porin ja Turun suunnan kaukoliikenteen kustannusjako on avoinna.
- Tampereen kaupunkiseudulla on pitkäjänteinen ja realistinen investointitarve lähijunaliikenteeseen. Muiden alueiden ostoliikenteen reitit vaativat suuria infrainvestointeja kymmenistä satoihin miljooniin, jolloin niiden toteutuminen on epävarmaa. Suuret investointi- ja liikennöintikustannukset saattavat johtaa siihen, että kilpailutettavat kokonaisuudet vähenevät.

Traficommin aikataulu uudistuksen valmistelussa on kireä, kun huomioidaan rahoitustason ja kuntaosuuksien epävarmuus. Sujuvan tiedonkulun varmistamiseksi ehdotetaan muodostettavaksi seudullista raidereformin yhteistyöryhmää raidereformiin liittyviin neuvotteluihin ja seudullisten kannanottojen valmisteluun.

Raidereformin yhteistyöryhmä toimii liikennejärjestelmätyöryhmän, seutuhallituksen ja seudun KJK:n ohjauksessa. Työryhmään ehdotetaan kutsuttavaksi asiantuntijaedustajat seudun radanvarsikunnista, seudullisesta joukkoliikenneviranomaisesta ja kaupunkiseudun kuntayhtymästä.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Kauppinen ja joukkoliikennejohtaja Periviita selostavat asiaa kokouksessa.

26 § LAUSUNTO VALTAKUNNALLISESTA LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMASTA 2026-2037

13.15–13.35 (20 min)

Seutuhallitus 25.2.2025

Päätösehdotus.

Seutuhallituksen puheenjohtaja Kummola:

Seutuhallitus päättää

hyväksyä Tampereen kaupunkiseudun lausunnon valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta.

Päätös.

Käsittelyvaiheet.

Liikennejärjestelmä työryhmä 19.2.2025, KJK 21.2.2025

Liitteet.

Tampereen kaupunkiseudun lausuntoluonnos LVM:n valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan 2026–2037.

Yhteenveto Liikenne 12 -suunnitelmasta.

Rahoitusohjelmaluonnos.

Tiedoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari
puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tampereseutu.fi

Perustelut:

Liikennejärjestelmäpäällikkö Kauppinen

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2026–2037 sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukaisesta ympäristöselostuksesta (SOVA-laki). Lausunnot pyydetään 5.3.2025 mennessä. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12 –suunnitelma) on strateginen suunnitelma Suomen liikennejärjestelmän kehittämisestä 12 vuodeksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön valmistelijat ovat korostaneet liikenne12-suunnitelman roolia strategisena suunnitelmana, jossa tehdään valintoja rahoituksen kohdentamisen periaatteista, ei rahoituksen kohdentamisesta yksittäisiin hankkeisiin. Hankkeiden priorisoinnista päätetään Liikenne12-suunnitelman investointiohjelmassa, jota tullaan päivittämään jatkossa säännöllisesti tulevan liikenne12-suunnitelman antamiin lähtökohtiin nojaten.

Tiivistelmä Liikenne12-suunnitelman sisällöstä (pp) on liitteenä.

Tampereen kaupunkiseudun lähtökohdat lausuntopyyntöön

Tampereen kaupunkiseudun liikenteelliset kehittämistarpeet on tunnistettu seudullisessa liikennejärjestelmätyössä ja valtuustojen hyväksymässä Rakennesuunnitelmassa. Ne korostavat kestävästä kaupunkiliikenteen kehittämistä ja seudun sijaintia valtakunnallisen väyläverkon solmupisteinä. Kiireisimmät kehittämistarpeet valtion väyläverkolla on kuvattu valtion ja kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa. Lähtökohtien määrittämisessä Tampereen kaupunkiseutu on tehnyt yhteistyötä suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen kanssa (MAL-seudut), maakunnan liiton sekä alueen elinkeinoelämän kanssa

Ministeriön lausuntopyynnön kysymykset:

1. Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?
2. Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?
3. Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?
4. Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?
5. Muut huomiot?

Lausuntoluonnos on kokonaisuudessaan asian liitteenä. Lausuntoluonnoksen keskeisimpiä nostoja ovat seuraavat:

Alueellisia painotuksia koskevat kohdat

Tampereen kaupunkiseutu toteaa, että suunnitelmassa tunnistettu ”Kaupunkiseudut koko maassa” on hyvä huomio kaupunkiseutujen liikenneympäristöstä. Matkaketjujen parantaminen ja kestävä liikkuminen ovat tärkeitä tavoitteita kasvavilla kaupunkiseuduilla. Suunnitelmaluonnoksessa ei kuitenkaan tunnisteta erikseen MAL-kaupunkiseutuja, mikä on merkittävä puute huomioiden väestön huomattava kasvu Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seuduilla eli MAL-kaupunkiseuduilla.

MAL-sopimuksia koskevat kohdat

Tampereen kaupunkiseutu pitää tärkeänä, että suunnitelma tunnistaa MAL-sopimukset. Niiden jatkuvuus ja kohdentaminen kaupunkiseutujen sisäiseen kestäväseen liikenteen edistämiseen on kansallinen etu. Sopimuksilla toteutetaan turvallista, tehokasta ja kestävästä liikennejärjestelmää. Tampereen kaupunkiseutu toteaa, että yhteisrahoitteisia MAL-sopimuksia eikä MAL-rahoitusta ei pidä painottaa valtion väyläverkon kehittämiseen.

Kaupunkiseutu pitää välttämättömänä, että yhteisrahoitteisissa investoinneissa valtion väyläverkolle (esim. raideliikenne) rahoituskriteerit

määritellään yhdessä kaupunkiseutujen kanssa. Yhteisrahoitteisuuden kriteerinä ei lähtökohtaisesti voi kuitenkaan olla valtion väyläverkon sijoittuminen MAL-seudulle. Suurten kaupunkiseutujen osalta tulee tunnistaa niiden erityissijainti valtakunnallisena solmukohtana tai TEN-T-verkon solmuna.

Kaupunkiseutu pitää perusteltuna, että kaupunkiraideliikennehankkeiden valtion rahoitusosuus on jatkossakin vähintään 30 % ja että avustusten rahoitustaso turvataan pitkäjänteisesti seuraavalle 12 vuodelle. Hankkeet ovat pitkäkestoisia ja luottamus niiden toteutumiseen tukee kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheytymistä.

Raidereformi ja väyläverkon kehittäminen

Tampereen kaupunkiseutu pitää hyvänä pääradan ja sen peruskorjauksen huomiointia suunnitelmassa. Sen sijaan esitetty rahoitustaso ei vastaa pääradan peruskorjaustarpeita. Tampereen kaupunkiseutu huomauttaa, että päärata on Suomen vilkkaimmin liikennöity henkilörata, joka yhdistää suuret työmarkkina-alueet ja edistää työvoiman liikkuvuutta.

Kaupunkiseutu toteaa, että valtion varautuminen junaliikenteen raide-reformiin ja sen vaatimien infratoimenpiteiden yhteensovittamiseen on olennaista. Liikenne-12 Suunnitelmassa tulee varata reformin toteuttamiseen riittävät resurssit. Raideinvestointien infratoimenpiteistä tulee neuvotella kuntien kanssa, mikäli odotetaan kuntien osallistuvan kustannuksiin.

Kaupunkiseutu toteaa, että suurille kaupunkiseuduille kävelyn ja pyöräliikenteen verkkojen kehittäminen on merkityksellistä ja pienemmilläkin investoinneilla vaikuttavaa työtä. Teema on tunnistettu Liikenne12 -suunnitelmaluonnoksessa, mutta rahoitus ja toimenpiteet ovat vähäiset.

Liikenteen verotus

Tampereen kaupunkiseutu toteaa tieliikenteen verotuspohjan olevan suuressa murroksessa ajoneuvoliikenteen sähköistymisen myötä. Kaupunkiseutu kannustaa valtiota tarkastelemaan liikenteen verotusta kokonaisvaltaisesti huomioiden suurten kaupunkiseutujen näkökulman.

Rahoitusohjelma

Tampereen kaupunkiseutu pitää suunnitelmassa esitettävän kehittämiseen kohdistuvan rahoituksen vähentämisen uhkaavan suurten kaupunkiseutujen kasvun ja tätä kautta Suomen talouskasvun mahdollisuuksia. Ko. rahasta MAL-sopimukseen käytettäväksi osoitettavaa rahoitusta on välttämätöntä kasvattaa aiempien vuosien tasolle.

Kaupunkiseutu toteaa, että junaliikenteen ostoihin osoitettu 34,9 miljoonan varaus on täysin riittämätön hallitusohjelmassa asetettuun

tavoitteeseen mm. lähijunaliikenteen lisäämisestä, vaikka kuntien mak-suosuutta ostoliikenteen kustannuksista lisättäisiinkin.

Kuntien kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämiseen varatun valtionavus-tuksen rahoitusosuus on vuosittain vain 2,7 miljoonaa euroa vuosina 2026–2028, mikä on riittämätön terveellisen ja sujuvan arkiliikkumisen edistämiseksi.

Vaikutusten arviointi

Tampereen kaupunkiseutu toteaa, että kestävä liikumisen edistämi-nen ja liikenteen päästöjen vähentäminen ei voi jäädä vain kaupunki-seutujen kuntien ja kaupunkien tehtäväksi. Valtion tulee kantaa vas-tuunsa myös kulkutapajakauman muuttamisessa kestävämpään suun-taan. Valtakunnallisen Liikenne12 -suunnitelman tulisi vähentää liiken-teen kasvuhuonekaasupäästöjä, eikä kasvattaa niitä. Myös tieliikenteen verotus tulee ohjata kasvihuonepäästöjen vähentämiseen, ei sen kas-vattamiseen.

Muut huomiot

Tampereen kaupunki seutu toistaa seuraavat MAL-sopimukseen 2024–kirjatut keskeisimmät suunnittelu- ja investointikohteet:

- Pääradan kehittäminen
- Tampere-Pori/Rauma-radan kehittäminen
- Tampere-Pirkkala lentokentän ja lentokenttäyhteyksien (kehä2) ke-hittäminen
- Valtateiden 9, 12 ja 3 kehittäminen seudun alueella
- Vt 1 ja Kt 65 suunnittelu Tampereen Hiedanrannan kohdalla
- Tampereen järjestelyratapihan siirto seudun eteläpuolelle
- Henkilöratapihojen kehittämishankkeiden toteutus Tampereella ja Nokialla.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Kauppinen ja joukkoliikennejohtaja Peri-viita selostavat asiaa kokouksessa.

27 § KUNTYHTYMÄN PERUSSOPIMUKSEN MUUTOS

13.35–13.50 (15 min)

Seutuhallitus 25.2.2025

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää esittää,

että Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän jäsenkunnat hyväksyvät kuntayhtymän perussopimuksen muutoksen liitteen mukaisesti.

Päätös.

Liitteet.

Luonnos perussopimuksesta

Käsittelyvaiheet.

KJK 14.2.2025

Tiedoksi.

Jäsenkunnat

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari
puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tampereseutu.fi

Perustelut:

Seutujohtaja Nurminen

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä on jäsenkuntiensa - Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi – vuonna 2005 muodostama vapaaehtoinen Kuntalain mukainen kuntayhtymä. Kuntayhtymän tehtävistä ja päätöksenteosta on sovittu jäsenkuntien valtuustojen hyväksymässä perussopimuksessa.

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat käyneet keskustelua kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta. Muutoksen tavoitteena on vahvistaa seutuhallituksen asemaa/toimintaa. Muutoksen keskeinen sisältö on kuntayhtymän seutuhallituksen jäsenten valinta asemavaltuutukseen pohjautuen.

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat neuvotelleet ratkaisuehdotuksen, jossa Tampereen kehyskunnat nimeävät seutuhallitukseen yhteensä seitsemän jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä kunkin kaupungin tai kunnan hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajistosta. Tampereen kaupunki nimeää seutuhallitukseen pormestarin ja apulaispormestarit. Muut seutuhallituksen jäsenet ja kaikkien jäsenten henkilökohtaiset varajäsenet Tampereen kaupunki nimeää kaupunginhallituksen taikka kaupunginvaltuuston puheenjohtajistosta. Tarvittaessa Tampereen kaupunki voi nimetä seutuhallituksen varajäsenet myös kaupunginhallituksen varsinaisista jäsenistä.

Seutuhallituksen kokoonpanon muodostamisessa otetaan huomioon tasa-arvolain säännökset. Seutuhallituksen jäsenmäärä ja paikkajakoon kuntien kesken ei esitetä muutoksia.

Muutoksen toteuttaminen tarkoittaa, että kuntayhtymän toimintaan sovelletaan jatkossa kuntalain mukaista yhden toimielimen mallia. Muutoksessa kuntayhtymän nykyisen yhtymäkokouksen tehtävät jaetaan seutuhallituksen ja jäsenkuntien kesken. Jäsenkunnat päättäisivät jatkossa jäsenten valitsemisesta seutuhallitukseen, kuntayhtymän tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä sekä tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan valitsemisesta.

Muutosehdotus perussopimukseen tehdään seutuhallituksessa, ja uuden perussopimuksen hyväksyvät jäsenkuntien valtuustot. Perussopimusmuutos tulee kaikkien osapuolten osalta voimaan, kun vähintään 2/3 jäsenkuntien valtuustoista sen hyväksyy ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta. Perussopimusmuutos korvaa voimaantulopäivästään alkaen vuonna 2008 kunnanvaltuustojen hyväksymän perussopimuksen.

Muutos tulee voimaan kun uusi seutuhallituskausi alkaa 1.8.2025.

28 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT

13.50–14.00

Seutuhallitus 25.2.2025

Päätösehdotus.

Seutuhallituksen puheenjohtaja Kummola:

Seutuhallitus päättää

merkitä tiedoksi seutujohtajan tekemät päätökset 22.1.-17.2.2025

että päätöksiä ei oteta seutuhallituksen käsiteltäviksi.

Päätös.

Käsittelyvaiheet.

Liitteet.

Koonti seutujohtajan päätöksistä.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari

puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tamperenseutu.fi

Perustelut:

Hallintopäällikkö Palosaari

Kuntalain 92 §:n sisältyvät määräykset viranhaltijapäätösten ottamisesta seutuhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntayhtymän hallintosäännössä on tarkempia määräyksiä asioista, joista seutujohtaja päättää. Lisäksi seutuhallitus voi päätöksellään delegoida päätöksenteon asiassa seutujohtajalle.

Seutuhallitukselle esitetään seutujohtajan päätöspöytäkirjat asioiden mahdollista käsiteltäväksi ottamista varten.

Pöytäkirjat ovat luettavissa ennen kokousta seututoimistolla.

29 § SEURAAVAT KOKOUKSET

13.50–14.00

keskiviikko 26.3. klo 10.00–13.00 yhteiskokous kuntajohtajakokouksen kanssa, Lapland Hotels Arena (Ratapihankatu 54)

Muilta osin vuoden 2025 kokoukset keskiviikkoisin klo 10.00–12.00:
30.4., 28.5., 18.6.,

(heinäkuussa ei kokousta)

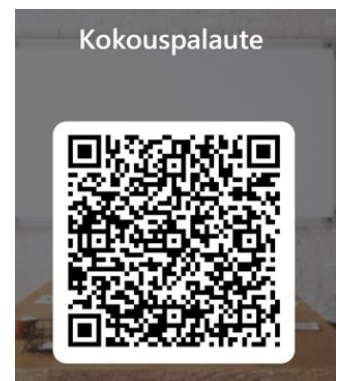
27.8., 24.9., 29.10., 26.11., 17.12.

30 § MUUT ASIAT

13.50–14.00

Osana toiminnan kehittämistä kuntayhtymä kokoaa palautetta keskeisten toimijoiden kokouksista. Palautteen voi antaa linkissä:
<https://forms.office.com/e/Sb78TEicTK>

tai lukemalla mobiililaitteella QR-koodin:

32 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

14.00